

Dân tộc Chết có hơn 3.700 người, phân bố ở huyện Minh Hoá, Tuyên Hoá và Bố Trạch (Quảng Bình), một ít ở huyện Hương Khê (Hà Tĩnh). Công việc của Chết gồm các nhóm: Rộc, Sách, A-rem, Mày, Mã liêng và có các tên gọi khác: Tu vang, Pa leng, Xe lang, Túng, Cha cú, Tộc cũ, U mo, Xá lá vàng. Tiếng Chết thuộc nhóm ngôn ngữ Việt-Mường.

Người sống chính của nhóm Sách là làm ruộng, còn nhóm Rộc và A-rem là làm rẫy. Ngoài ra người Chết còn hái lượm, săn bắn, đánh cá, chăn nuôi. Nghề mộc và đan lát là phổ biến. Đồ dùng bằng kim loại và vải vóc, y phục phải mua hoặc trao đổi. Người Chết không trồng bông và dệt vải.

Hầu hết người Chết đã dần dần cạnh tranh, nhường các làng thông tin mới. Nhà cửa không bền vững. Ngày nay người Chết thông tin nhàn nhai là họ Cao, họ Đinh... Mọi dòng họ đều có người tộc trưởng, có bàn thờ tổ tiên chung. Trong làng, tộc trưởng nào có uy tín lớn hơn thì được suy tôn làm trưởng làng. Người Chết ăn cơm nếp cách thu, thức ăn thông thường là rau rừng thái nhỏ nấu với ớt, cá suối. Trồng cây và trồng khế là thức ăn quan trọng của nhóm Rộc.

Quan hệ với chủng tộc của người Chết bản địa, hiếm khi xảy ra bất hòa. Việc ma chay đơn giản, nhóm Sách có tiếp thu ảnh hưởng của người Kinh. Theo nếp chung, tang gia tổ chức cúng bái 2-3 ngày, rồi đưa người chết đi chôn. Mộ đất đắp thành nấm đất, không có nhà mồ bên trên. Sau 3 ngày, tộc trưởng làm lễ gọi hồn cho người chết về nhà thì bàn thờ tổ tiên ở nhà tộc trưởng, thì đó người thân không lại vắng chăm sóc mộ nhà. Người Chết thờ cúng tổ tiên. Đám tang bào tin có ma rừng, ma suối, ma không trung. Thờ nôm nông bèo và mùa màng là vị thần cao nhất.

Kho tàng văn nghệ dân gian của người Chết khá phong phú. Làn điệu dân ca Cà-Tôm, Cà-Linh đặc biệt người ưa thích. Việc truyền chuyện dân gian và điệu múa nghi lễ khác nhau. Nhạc cụ có khèn bè, đàn ông và ô lo cho nam và lo cho nữ, sáo 6 lỗ ...

Theo TTXVN